

Ruwan Aluvihare

Het Diemerpark

Park tussen stad en natuur

d R0

P 1026-100

Middeleeuwse dijk

pag. 2

Vuilstort

pag. 3

Eiland in drie delen

pag. 5

Het moeras

pag. 6

Een glooiende daktuin

pag. 10

Sanering van de Diemerzeedijk

pag. 18

Het ontwerp voor het toekomstige Diemerpark is gemaakt door de dienst Ruimtelijke Ordening in opdracht van Projectbureau IJburg van de gemeente Amsterdam.

De Milieudienst Amsterdam is opdrachtgever voor de bodemsanering aan de Diemerzeedijk. De Grontmij heeft het saneringsplan gemaakt. Voor het definitieve ontwerp van de sanering is Arcadis Heidemij Advies verantwoordelijk.

De uitvoering van de sanering is in handen van de Hollandsche Combinatie Diemerzeedijk. De aanleg van het park wordt in 2000 door Projectbureau IJburg aanbesteed.

De kosten van de sanering worden geschat op fl.265 miljoen, waarvan 205 miljoen voor de sanering zelf en fl.60 miljoen voor de nazorg. Deze kosten worden voor het overgrote deel betaald door het rijk, dat wil zeggen door het ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu, en voor een kleiner deel door de gemeente Amsterdam.

De inrichtingskosten van het Diemerpark bedragen ongeveer fl.25 miljoen. Deze zijn geheel voor rekening van de gemeente Amsterdam.

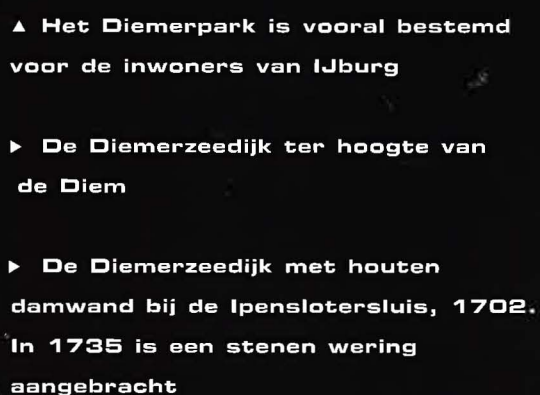

Ruwan Aluvihare

Het Diemerpark

Park tussen stad en natuur

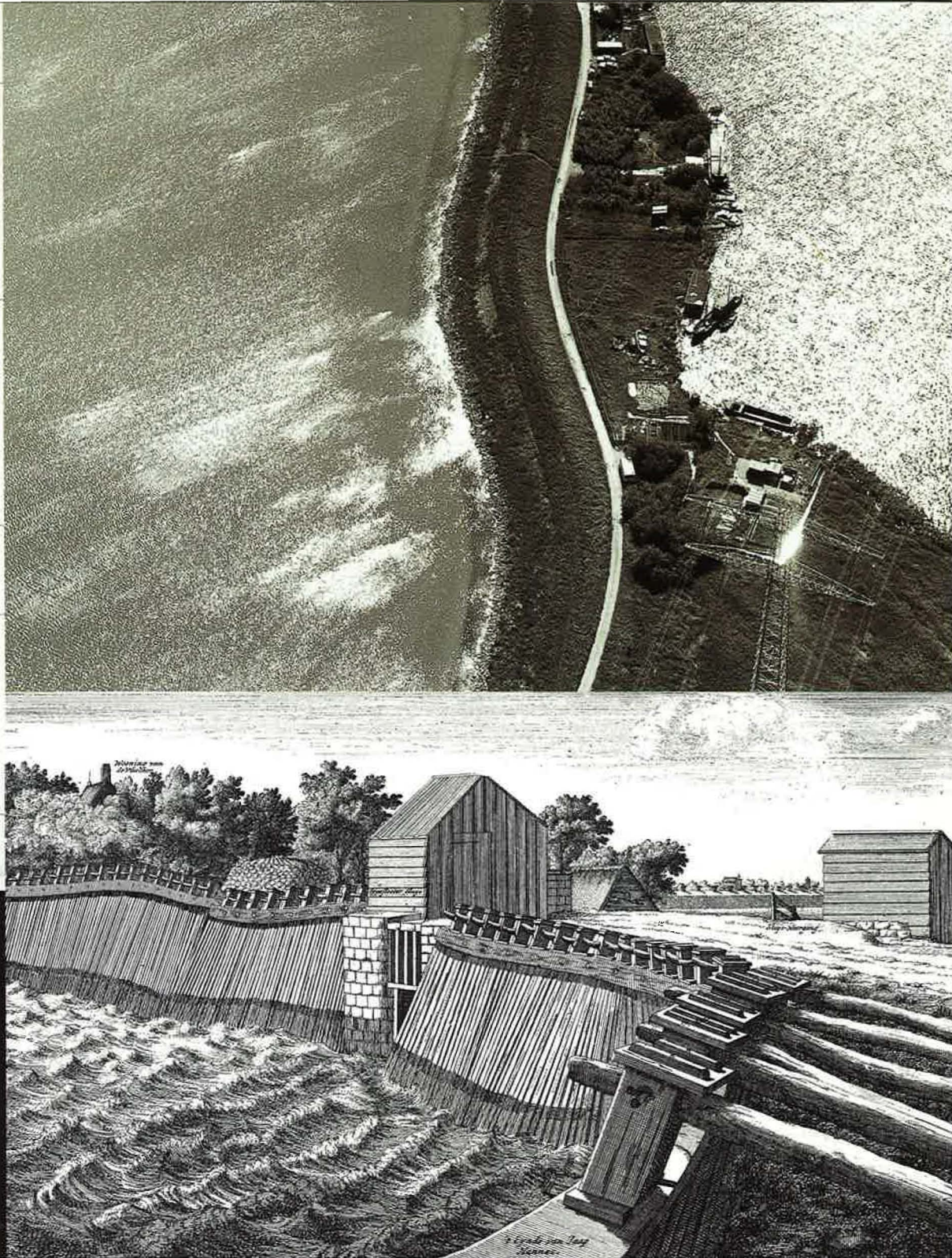
De Diemerzeedijk is een oude dijk langs het IJsselmeer tussen Amsterdam en Muiden. De polder ten noorden van de dijk is in de jaren zestig en zeventig als vuilstortplaats gebruikt en ernstig verontreinigd. Het vervuilde terrein wordt nu gesaneerd. Daarna wordt er een nieuw park aangelegd met de - nog voorlopige - naam Diemerpark. Dat gaat vooral dienen als park voor de bewoners van IJburg, de nieuwe woonwijk in het IJmeer, waar vanaf 2001 mensen komen wonen. Het Diemerpark ligt op zes kilometer afstand van het centrum van Amsterdam. Het is met 55 hectare groter dan het Vondelpark. Ondanks, maar ook dankzij de gevolgen van de vuilstortplaats wordt het een heel bijzonder park. Met IJburg zal de omgeving stedelijker worden. Toch blijft er veel ruimte voor de natuur.

De zuidelijke kust van het IJmeer is uit landschappelijk en ecologisch oogpunt een belangrijk gebied. Het Diemerpark maakt hier deel uit van een plan voor behoud en herstel van de natuur na de komst van IJburg. Het wordt in relatie tot een aantal andere projecten ontwikkeld zoals het *PEN-eiland*, *Red de ringslang*, *Natuur en*

Middeleeuwse dijk De Diemerzeedijk is in de twaalfde eeuw aangelegd als waterkering tegen de voormalige Zuiderzee. De dijk diende ook als weg tussen de dorpen Amsterdam en Muiden. Onder invloed van de wind zijn geleidelijk aan slibdeeltjes afgezet aan de voet van de dijk. Langs deze aanslibbing werd een lage kade aangebracht. Dit buitendijkse gebied werd ingericht voor agrarisch gebruik en kreeg de naam Diemer Buitendijksche Polder. In 1440 werd de

VERKLARING

Diemerzeedijk versterkt met een indrukwekkende houten damwand. Deze is in 1735 vervangen door de stenen wering die tot de dag van vandaag dienst doet tegen het water van het IJmeer. Ondanks de vele dijkversterkingen hebben in het gebied meerdere dijkdoorbraken plaatsgevonden. De achterblijvende poeltjes zijn nog steeds zichtbaar in het binnendijkse gebied. De grootste is De Braak in de zuidoosthoek van het toekomstige park.

In 1892 is ten zuiden van de Diemerzeedijk het Merwedekanaal gegraven. Dit kanaal is in de jaren vijftig vervangen door het Amsterdam-Rijnkanaal, dat in 1973 is verbreed tot de huidige 130 meter. Een deel van de uit de graafwerkzaamheden verkregen grond en het later vrijgekomen slib is op het terrein tussen het Amsterdam-Rijnkanaal

en de Diemerzeedijk gestort. Dit gebied dat oorspronkelijk deel uitmaakte van de laaggelegen Diempolder kreeg een hoger peil en een volstrekt ander karakter.

Vuilstort In de jaren zestig en zeventig is de Diemer Buitendijksche Polder gebruikt als stortplaats voor huishoudelijk en chemisch afval en puin. Op de zogenaamde brandplaats op de oostelijke punt van de buitenpolder is op grote schaal chemisch afval verbrand. Het grootste deel van het buitendijkse gebied ligt door de stortwerkzaamheden hoger dan de dijk. De dijk is hierdoor onherkenbaar geworden. Eind jaren tachtig zijn er diverse onderzoeken verricht naar de bodemverontreiniging. De vervuiling was zodanig dat

▲ Het gebied van de Diemerzeedijk vanuit het zuidoosten gezien. De plas rechtsonder tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en het IJmeer is De Braak. Opname uit 1994

► Vanwege de vervuiling en het gevaar voor de volksgezondheid was de Diemerzeedijk lang verboden gebied, maar wie wilde kon gemakkelijk om het hek heen lopen of fietsen om op het terrein te komen.

er moest worden overgegaan tot sanering van de hele buitenpolder. Door de komst van IJburg werd de sanering dringend. Totdat het gebied veilig is kan er niet in IJburg worden gewoond.

Natuur Vanwege de vervuiling is de Diemerzeedijk tot verboden gebied verklaard.

De afsluiting had als voordeel dat het terrein zich natuurlijk kon ontwikkelen. Tot het begin van de sanering in 1998 was het een belangrijke schakel in het ecologisch systeem van het IJmeer met een grote populatie ringslangen als hoogtepunt. De IJmeeroever langs de stort maakt daarom deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

▼ Bezoekers van het verboden gebied lieten zich niet weerhouden door waarschuwborden. De borden werden zelfs vaak omgegooid

▼▼ Verbranding van chemisch afval op de Diemerzeedijk, augustus 1971

Aan het isolement van het gebied komt met de aanleg van IJburg een einde. De kunst is nu de druk vanuit de stad op zo'n manier te weerstaan dat speciale natuur zich toch kan handhaven en ontwikkelen. De ruige stadswildernis die het gebied tot voor kort was geeft een goed beeld van de kansen die er zijn voor planten en dieren.

Een eiland in drie delen Na de sanering bestaat het Diemerpark uit drie duidelijk herkenbare delen. *De dijk*, de Diemerzeedijk wordt de scheiding tussen de twee andere delen van het Diemerpark, *het moeras* en *het park*. Op de dijk komt een fiets- en wandelpad.

▲ Tot voorjaar 1998 was de Diemerzeedijk een ruige stadswildernis tussen IJmeer en Amsterdam-Rijnkanaal. Boven ligt de gemeente Diemen

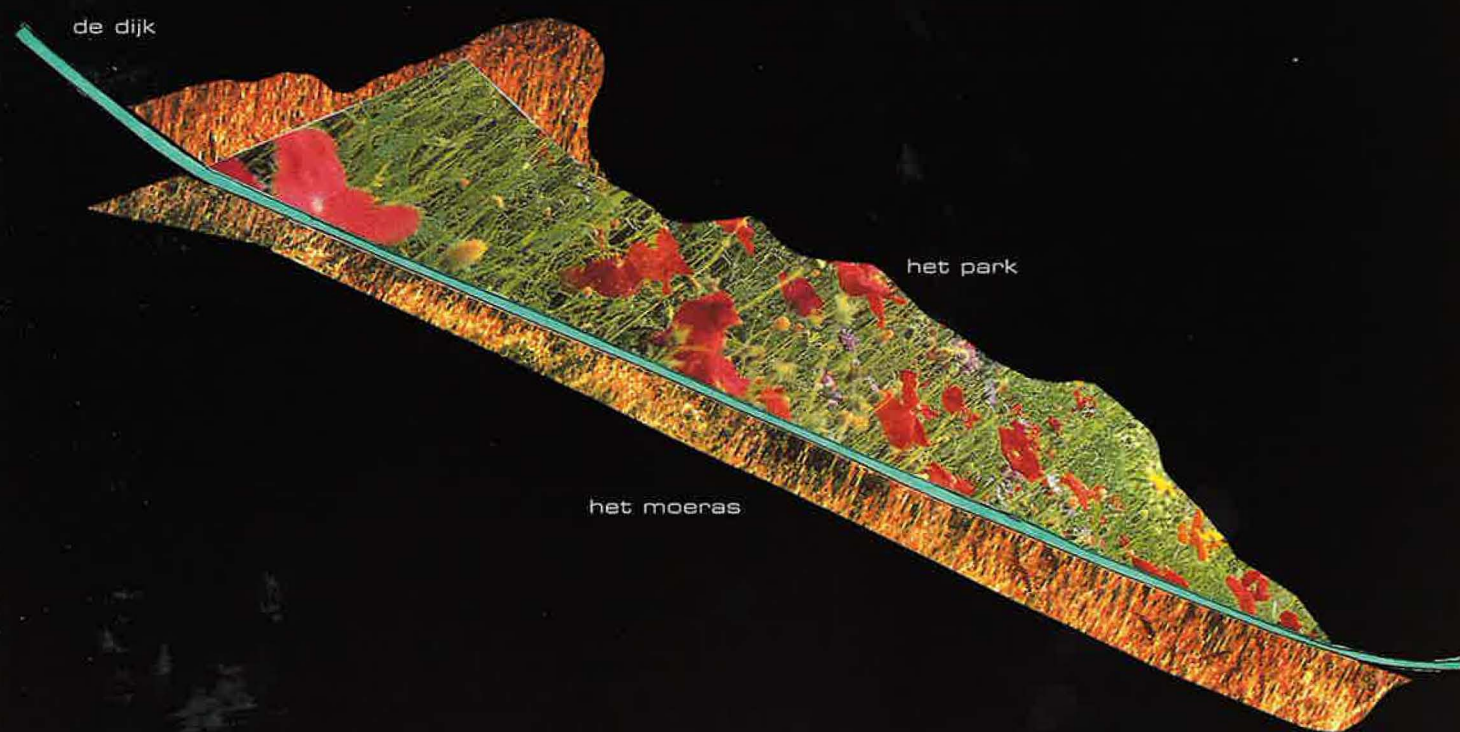
Het Moeras Het binnendijkse deel van het Diemerpark, de strook ten zuiden van de Diemerzeedijk langs het Amsterdam-Rijnkanaal, vormt een landschap dat aan de natuur kan worden overgelaten. Het zal wezenlijk verschillen van het saneringsgebied ten noorden van de dijk.

Het wordt een laag gelegen moerasbos met veel riet en hier en daar grote wilgen. Om de natuur een duurzame plek te geven in het Diemerpark is het moeras van het grootste belang. Tijdens de sanering is het namelijk het enige deel waarin de begroeiing overeind is

gebleven. Het is daarom een toevluchtsoord voor fauna en flora. Na de sanering blijft dit het meest kansrijke gebied voor de natuur. Door de ligging van oost naar west over de hele lengte van het Diemerpark en omdat de oever van het Amsterdam-Rijnkanaal hier bij wijze van uitzondering natuurvriendelijk is uitgevoerd, wordt het bij uitstek een ecologische verbinding.

Veranderingen in het moeras

Om de natuur in het moeras te versterken wordt het voorzichtig omgevormd van een nat wilgenbos naar een meer open moeras. De bestaande poelen als De Braak blijven behouden. Ze zijn een uitstekend uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling. In het oostelijke deel van het moeras, dat in verbinding staat met het onbebouwde deel van de Diempolder, worden meer poelen gegraven.

▲ Na de sanering bestaat het Diemerpark uit drie duidelijk herkenbare delen: de dijk, het park en het moeras

Hier komt bijvoorbeeld een drie hectare grote vijver, met name voor de ringslang.

Aantrekkelijkheid behouden

Het buitendijkse gebied wordt in het plan voor het toekomstige Diemerpark als het park beschreven. Dit hele gebied, verreweg het grootste gedeelte van het Diemerpark, is het vervuilde gedeelte dat nu wordt gesaneerd. De oude stort werd door ingewijden gebruikt als een fiets- en wandelgebied dichtbij de oostelijke binnenstad. Voor veel bezoekers was de dijk de doorgaande

route richting Muiden. Ook is het gebied jarenlang bestudeerd door natuurliefhebbers.

Het was verboden terrein, maar zeer de moeite van een bezoek waard. Het landschap bood een visuele dramatiek die nergens in de omgeving van Amsterdam te vinden is. Een grote heuvelachtige en ruige tuin. De aantrekkelijkheid van het gebied had alles te maken met de toevallige resultaten van de stortwerkzaamheden. De heuvels, dalletjes en wateren vormden een volstrekt eigenwijs landschap. Het mozaïek van grondsoorten stimuleerde een rijke, gevarieerde begroeiing die je elders niet aantrof. Dit landschap van de stort wordt beschouwd als een cadeau, een inspirerend uitgangspunt voor het ontwerp van het nieuwe park.

▲ Voorjaar 1998. Ter voorbereiding van de sanering is het groen verwijderd. Omgehakte bomen worden afgevoerd

(foto: Martin Melchers)

► De Diemerzeedijk najaar 1998 na de ontbossing. In het IJmeer wordt een tijdelijke damwand geslagen voor van de sanering van een verontreinigde waterbodem

(foto: Aeroview B.V. - Rotterdam / Ham-VOW)

◀ Het moeras bij De Braak.

▼ Een ringslang op de Diemerzeedijk

▼▼ Veel fietsers en wandelaars wisten
de weg naar de Diemerzeedijk te vinden

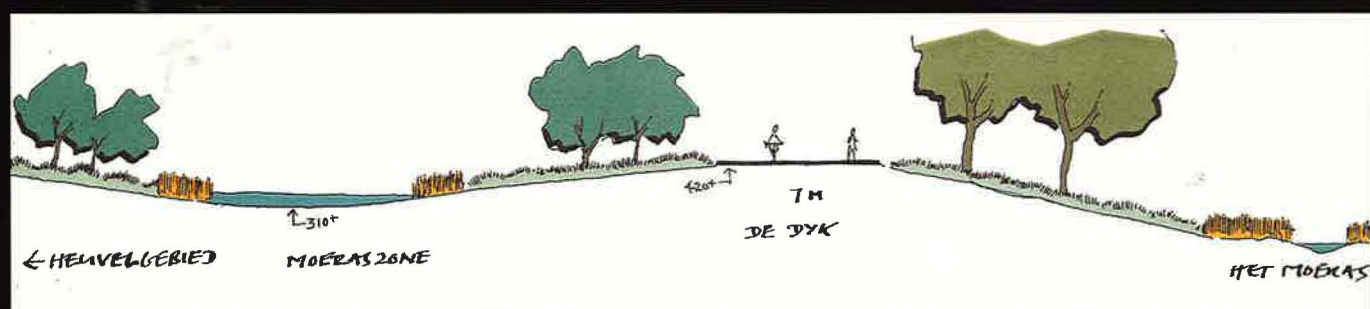
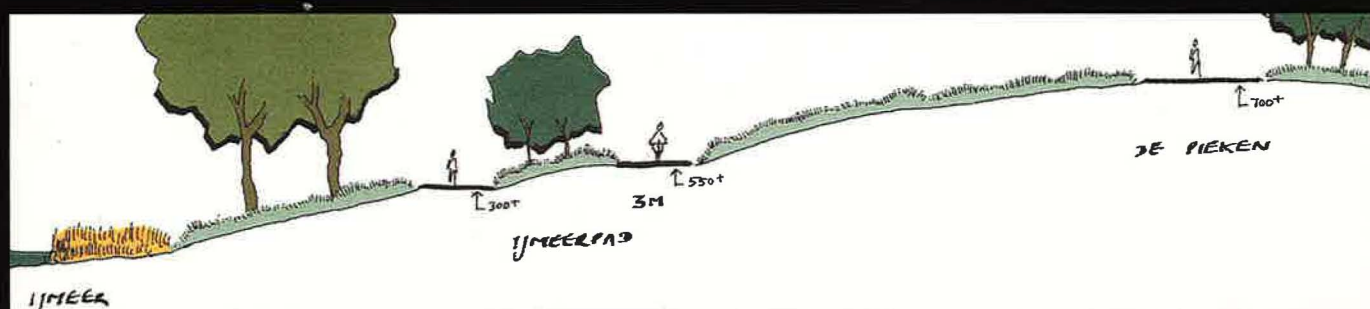
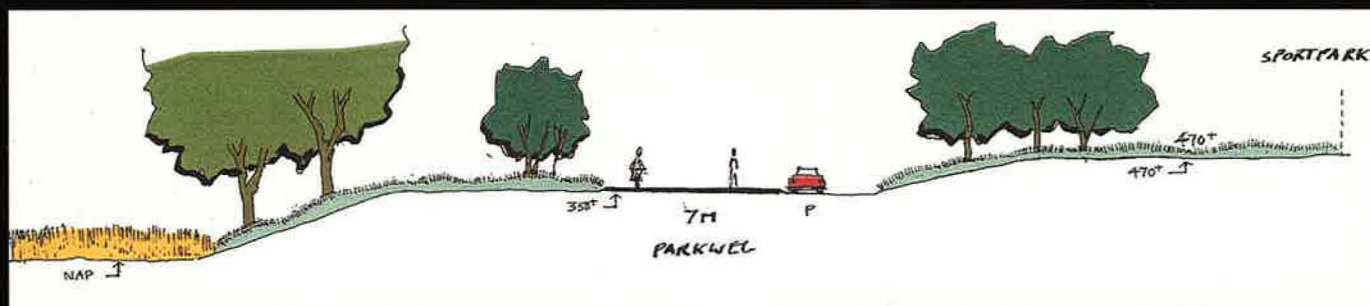

Vuilstort niet weggemoffeld

Aanvankelijk was het de bedoeling van de saneerders om het terrein te egaliseren en met gras in te zaaien. In het uiteindelijk ontwerp is er voor gekozen het verleden zichtbaar te houden. Want ook het afval blijft liggen. Het wordt ingedamd, bedekt en vervolgens in een duurzame staat van veiligheid gebracht. Bezoekers worden attent gemaakt op het verleden. De confrontatie is leerzaam en voegt aan het park een dimensie toe, bijvoorbeeld met ondersteuning van een infor-

matiecentrum voor natuur en milieu en de openstelling van het zuiveringsgebouw. Daarnaast kunnen de technische gevolgen van de sanering zichtbaar gemaakt worden, zoals de ongeveer 400 putten die noodzakelijk zijn voor het beheer van het gesaneerde gebied. Het opnemen van de damwand als zichtbaar element in het park was technisch niet realiseerbaar.

Een glooiende daktuin Als de sanering voltooid is kan het landschap het beste worden

▲ Dwarsprofielen van het Diemerpark

(tekeningen: Ruwan Aluvihare)

◀ Voor de sanering: een grote glooiende en ruige tuin

(foto: Fred Nordheim)

vergeleken met een daktuin. Het is een kunstmatig in stand gehouden terrein. De zogenaamde leeflaag van 80 centimeter schone grond waarop het park wordt aangelegd wordt hermetisch afgesloten van de vervuilde ondergrond door een laag bentoniet, dat is fijne klei. De toekomstige beplanting kan dus geen contact hebben met het grondwater.

Het aanbrengen van de bentoniet-deken maakt het onvermijdelijk dat scherpe hoogteverschillen enigszins worden afgevlakt. Het pokdalige landschap verandert in een glooiend landschap. Wel

worden de vier hoogste punten (de vier pieken) in het park geaccentueerd. Deze liggen ongeveer acht meter boven het waterpeil van het IJmeer en bieden een prachtig uitzicht.

Waterhuishouding Ook de drainage speelt een belangrijke rol in de vorming van het landschap. Eerst gingen de saneerders uit van een zeer intensief drainagesysteem waardoor regenwater zo snel en onzichtbaar mogelijk afgevoerd werd naar riolen. In een gebied waarvan de

ondergrond kunstmatig droog moet worden gehouden om verspreiding van vervuiling tegen te gaan is regenwater een geschenk uit de hemel. Daarom wordt de huidige landschapsvorm met de na decennia vuilstort ontstane valleitjes gebruikt om regenwater te leiden naar de lagere delen van het park, waar het wordt verzameld. Bestaande geulen worden licht uitgegraven en bedekt met een laag klei. Daar bovenop komt riviergrind en brokken natuursteen. De klei houdt regenwater langer vast waardoor een afwijkende vegetatie ontstaat. De geulen worden zo zichtbare linten in het landschap.

Dijk wordt weer dijk Het water van het heuvelgebied wordt richting de Diemerzeedijk gevoerd. Langs de Diemerzeedijk wordt een geul

gegraven naar het laagste deel van het park. De geul wordt gevormd door de hoogtelijn van 3.25 meter boven NAP te volgen. Hij bereikt een enkele keer een breedte van 50 meter. Door de geul wordt de dijk, die sinds de stortwerkzaamheden niet zichtbaar meer was, weer herkenbaar. Het water wordt verzameld in de vijver op de oostelijke punt van het park.

Slangeneilanden Deze ongeveer zes hectare grote ondiepe vijver wordt ingericht als een natuurreservaat. Om voldoende rust te garanderen wordt in het midden van de vijver een aantal langgerekte eilanden gemaakt met daarop stenen 'ruggen' die als schuilplaatsen kunnen dienen. Deze zogenaamde slangen-eilanden zijn vooral bedoeld voor de ringslang,

◀ ▲ Hoogtelijnen in het Diemerpark

► Een blauwe glazenmaker-libelle

(foto: Martin Melchers)

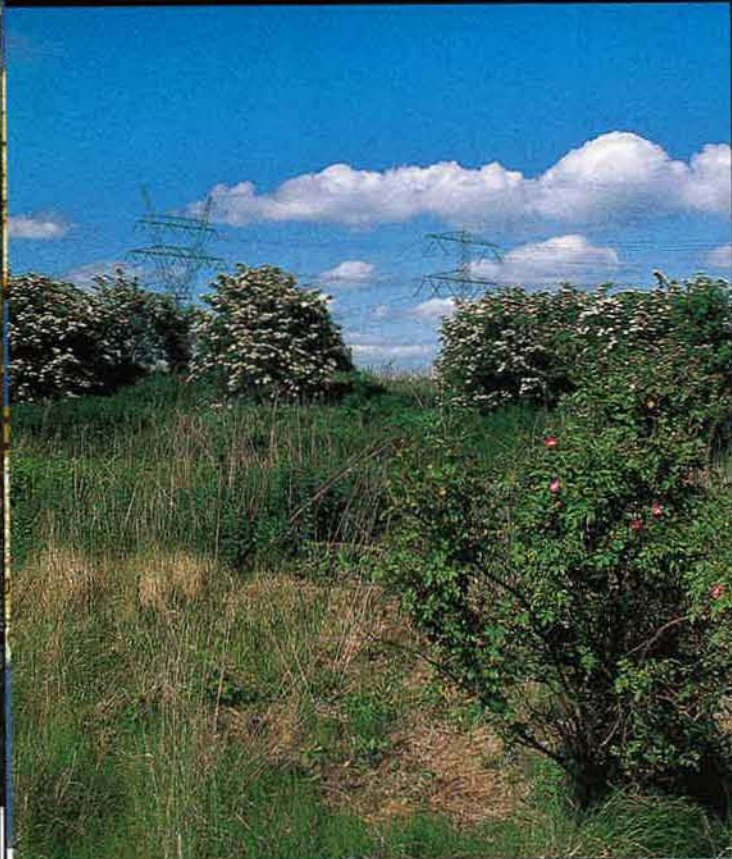

maar ook voor vlinders, kikkers en libellen. Door de directe verbinding met het moeras en gerichte maatregelen kan dit reservaatje uitgroeien tot een natuurparadijs. Net als bij een daktuin moeten bijzondere oplossingen worden gezocht. Er moet bijvoorbeeld landbouwfolie worden gebruikt om het water in de geulen, de rivieren en de grote vijver vast te houden.

Ontsluiting De voornaamste toegangswegen naar het Diemerpark worden het nieuwe fietspad over de Diemerzeedijk en de lange brug aan de westzijde vanuit het grote of noordelijke Rieteiland van IJburg. Ook vanuit de twee kleine Rieteilanden komen bruggen naar het park. Over het Amsterdam-Rijnkanaal wordt een fiets- en voetgangersbrug aangelegd. Deze brug vormt

een belangrijke verbinding in de doorgaande fietsroute tussen IJburg en Amsterdam Oost, Amsterdam Zuidoost en Diemen, die ook door het Diemerpark loopt. De brug vanaf het Rieteiland is begaanbaar voor autoverkeer. Dit voorkomt dat de al kwetsbare Diemerzeedijk overbelast raakt door het autoverkeer bestemd voor het sportpark.

Voetpaden De dijk en het pad langs de oude oever van het IJmeer, het IJmeepad, vormen de hoofdontsluiting voor voetgangers. Samen vormen zij een circa zes kilometer lange wandelroute langs de hele omtrek van het park. De route volgt de damwand om het gesaneerde gebied. Er zijn twee dwarspaden tussen de dijk en het IJmeepad. Ook is er een grillig netwerk van kleinere voetpaden door het heuvelgebied.

◀ (foto: Fred Nordheim)

▼ De Diemerzeedijk tijdens de sanering,
maart 1999

Het Diemerpark

- 1 Diemerzeedijk
- 2 Sportpark
- 3 Speel- en evenementenweide
- 4 Heuvelgebied met riviertjes (geulen)
- 5 Vijver
- 6 Strandje
- 7 Moerasstrook langs de dijk
- 8 IJmeerpadij
- 9 De Braak
- 10 Nieuwe vijvers in 'het moeras'
- 11 Zuiveringsgebouw
- 12 Inspectieweg van Rijkswaterstaat

Het park wordt verbonden met het moeras door drie onverharde paden tussen de dijk en het Amsterdam-Rijnkanaal.

Gebruik Het Diemerpark wordt ingericht als een tamelijk ruig gebied met veel open ruimte. Op bijzondere plekken langs de wandelpaden worden zitgelegenheden gemaakt. Om rolschaatsen, skateboarden en skeeleren mogelijk te maken worden de meeste voet- en fietspaden geasfalteerd. Langs de kust van het IJmeer wordt een speelstrandje aangelegd. Het is een rustig plekje omsloten door water en riet, bedoeld voor een andere bezoeker dan de echte zonzonbidder. Kinderen kunnen het als een grote zandbak gebruiken. In het westelijk deel van het park komt een grote speel- en evenementenweide.

Sportpark Daarnaast, ook in het westelijke deel, wordt het sportpark voor IJburg aangelegd. Het komt zo te liggen dat het minimale inbreuk maakt op het parkgevoel. Het sportpark heeft ruimte voor vier voetbalvelden en twee hockeyvelden. De definitieve invulling zal plaatsvinden in samenspraak met de toekomstige huurder. De goede ontsluiting langs de westrand was doorslaggevend voor de locatie op deze plek in het park. Langs het IJmeerpadij zullen circa 50 parkeerplaatsen worden aangelegd.

Bebouwing De reserveringen voor het clubhuis van het sportpark, horeca en het gebouw voor de zuiveringsinstallatie en de meest intensief gebruikte voorzieningen liggen ook in het westelijke deel van het park. Vanwege de hoge extra

▲ Voorjaar 1999, de sanering is in volle gang

kosten die gemoeid zijn met bouwen in het gesaneerde gebied, is de bebouwing vlak buiten de damwand gesitueerd, zo dicht mogelijk bij de gewenste locatie.

Beplanting De gekozen sanering en de dunne laag schone grond brengen allerlei beperkingen voor nieuw groen met zich mee. Deze beperkingen worden niet gezien als een handicap, maar als een goed uitgangspunt voor het maken van een bijzonder landschap. Er moet rekening worden gehouden met de stabiliteit in de beperkte bodemdiepte van 80 centimeter, de droogte, de mogelijke beschadiging van de isolatielaag door omgewaaide boomwortels en het gewicht van de bomen. Grote bomen kunnen daarom alleen buiten de damwand worden geplant. Daar worden wilgen en populieren neergezet. Binnen de sanering worden alleen inheemse boomheesters, bijvoorbeeld meidoorn, vogelkers, berk en krentenboom geplant. Dit versterkt het bijzondere karakter van dit gebied. Een beperkt aantal strui-

ken als vlinderboom, rozen en kornoelje komt langs de valleien te staan.

Grassen en kruiden De beplanting bestaat hoofdzakelijk uit grassen en kruiden. Het mozaïek van grondsoorten in het heuvelgebied, de hoogteverschillen, verschillen in vochtigheid, een uitgekiend inzaaiplan en nauwgezet beheer zorgen voor een gevarieerde begroeiing met veel bloemen en akkeronkruiden. Zo krijgt het park verschillende gezichten en is de seizoenbeleving groot.

Kunst In verband met de keuze voor een open en zichtbare sanering wordt gezocht naar een kunsttoepassing die de technische en kunstmatige kant van het landschap tot uitdrukking kan brengen. In het ontwerp wordt voorgesteld de 400 putten met een doorsnee van 30 tot 150 centimeter te benutten om de parkgebruiker aan het denken te zetten. De putdeksels zullen worden voorzien van een tekst. Het complete

verhaal zal pas duidelijk zijn bij het lezen van alle teksten.

De vier heuveltoppen, de niet meer gebruikte funderingen van de masten van één van de twee hoogspanningsleidingen, die ondergronds gaat, en de stenen ruggen voor de ringslangen lenen zich ook voor het opnemen van kunst in het park.

Tijd Halverwege het jaar 2000 kan worden begonnen met de inrichting van het Diemerpark. Misschien worden delen van het park daarvoor al ingezaaid met een kruidenmengsel om verstuiving van de grond te voorkomen. Vanwege het gewicht van de nieuw aangebrachte lagen voor de sanering en de daling van het grondwater door wateronttrekking worden ongewoon grote verzakkingen, tot wel 150 centimeter, verwacht. Het grootste deel van deze zettingen zal voor 2003 plaatsvinden. Tot dan is het onverstandig grote investeringen te doen. Daarom zullen niet alle voorzieningen gereed zijn als het park in 2001 opengesteld wordt.

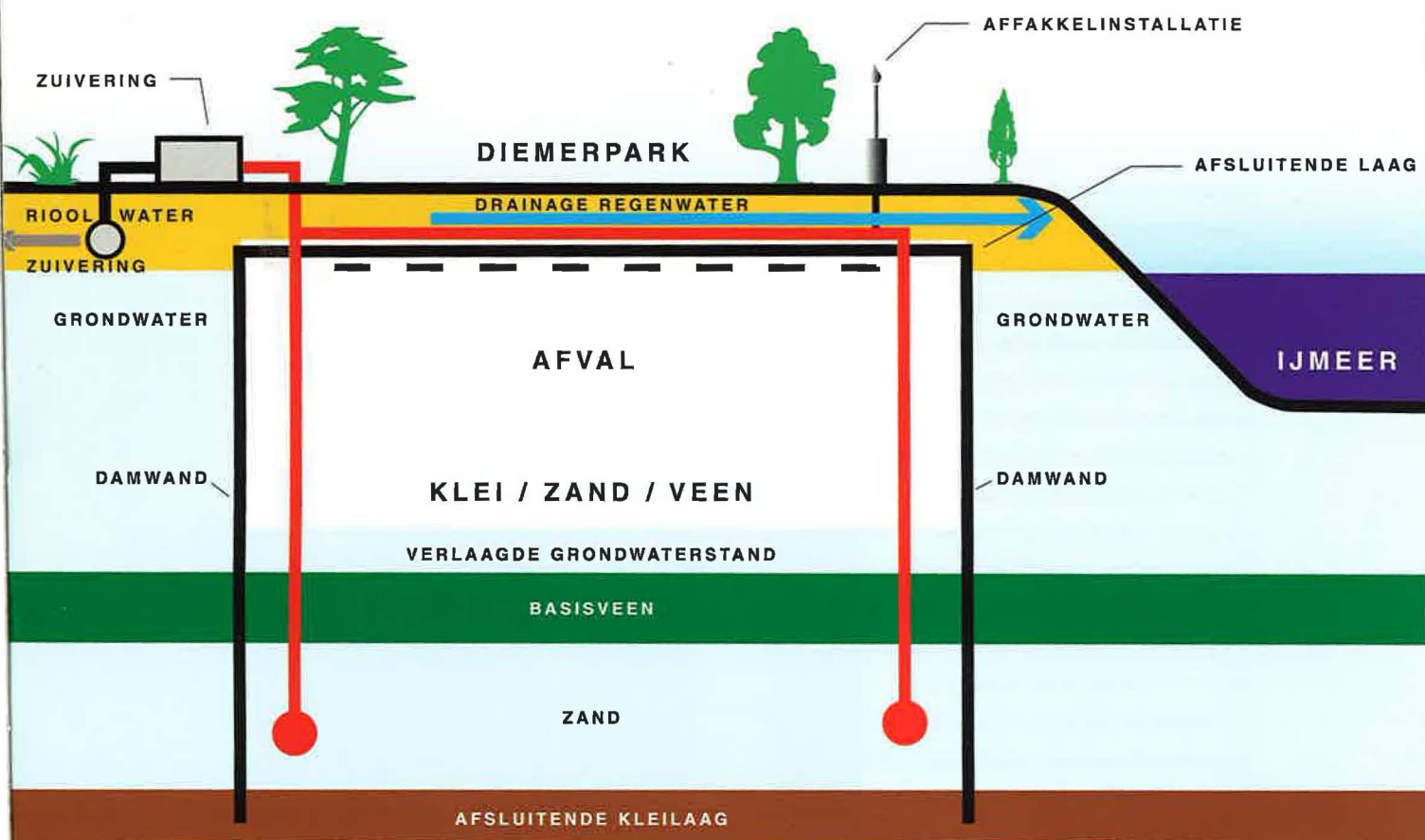
De twee belangrijkste fietspaden moeten wel bruikbaar zijn. Het fietspad op de dijk krijgt zijn definitieve vorm. Het fietspad aan het IJmeerpad wordt eerst tijdelijk aangelegd. Ook het groen dat niet gevoelig is voor zetting wordt geplant. De rest

komt later. Naar verwachting zal het park vóór 2008 helemaal af zijn.

Slot Het Diemerpark is meer dan zomaar een aanwinst. Het ligt zo mooi in een cultuurhistorisch waardevolle omgeving en het heeft zich tijdens en na de vuilstort zo bijzonder ontwikkeld dat er maar weinig hoeft te worden gedaan om er een zeldzaam park van te maken. Een zeldzaam bezit dat door zijn eigenaren, de Amsterdammers, kan worden gekoesterd.

▼ De sanering schematisch

(Milieudienst Amsterdam)

Sanering van de Diemerzeedijk

Tim Bakker / Milieudienst Amsterdam
Nico Klaver / Projectbureau Diemerzeedijk

Wie nu bij de voormalige vuilstortplaats aan de Diemerzeedijk een kijkje neemt, ziet veel bedrijvigheid. Het gebied is veranderd in een grote bouwput. Er werken zo'n 100 specialisten en bouwvakkers op een compleet bedrijventerrein. Machines zijn bezig met het maken van schermwanden rond de voormalige stortplaats. Vrachtwagens met grondstoffen en bouwmaterialen rijden af en aan binnen het omheinde werkterrein. Zand en grond worden aangevoerd over het Amsterdam-Rijnkanaal en op een speciaal ponton uitgeladen. De Diemerzeedijk zou bezwijken wanneer al deze vrachtwagens over de dijk zouden rijden. Bovendien zou dit verkeer de omwonenden veel overlast bezorgen. De bodemsanering van de Diemerzeedijk is qua oppervlak de grootste in Nederland.

De uitvoering van de sanering stond wegens geldgebrek lang op een laag pitje. Dat veranderde met de plannen voor de aanleg van IJburg, een nieuwe woonwijk in het IJmeer waar 18.000 woningen worden gebouwd voor ongeveer 45.000 mensen.

De bescherming tegen de verontreiniging in de bodem wordt bereikt door de vervuilde grond in te pakken in een isolatiedoos. Op een diepte van tenminste 20 meter onder NAP worden rondom het verontreinigde gebied isolerende schermwanden geplaatst. De zijkant van het gebied is daarna afgeschermd. De schermwanden staan in een afsluitende kleilaag, zodat de onderkant ook dicht is. Een afsluitende laag aan de bovenkant maakt de isolatiedoos compleet. Om te voorkomen dat er vervuild water naar buiten stroomt wordt de grondwaterstand in de isolatiedoos verlaagd. Deze verlaging van de grondwaterstand in de doos wordt bereikt door verticale buizen in de grond aan te brengen en het water omhoog te pompen. Het vervuilde water gaat vervolgens naar een zuiveringsinstallatie. Daarna gaat het nog naar de Rioolwaterzuiveringsinstallatie Oost voor een laatste schoonmaak.

Gassen die uit de stort omhoog komen worden opgevangen en onschadelijk gemaakt. Bij het zuiveringsgebouw wordt hiervoor een installatie geplaatst.

De werkzaamheden ten behoeve van de sanering zullen in oktober van het jaar 2000 gereed zijn. Dan begint de zogenaamde inregelfase. Deze fase gaat tussen 5 en 10 jaar duren. In die periode wordt het waterpeil in de doos verlaagd, wordt de zuiveringsinstallatie afgesteld en worden herstelwerken uitgevoerd. De herstelwerken zijn nodig vanwege ongelijke zettingen die met name in de inregelfase in de ondergrond optreden. Na de inregelfase wordt de isolatiedoos eeuwigdurend beheerd en gecontroleerd. Er moet altijd gepompt en gezuiverd worden om de omgeving tegen het gif in de grond te beveiligen.

Summary

The Diemerpark

To the east of Amsterdam, between the IJmeer and the Amsterdam-Rijnkanaal, there is an area known as the Diemerzeedijk. This area consists of the old Diemerzeedijk (a seadike) itself, the polder outside the dike and the strip of land between the Amsterdam-Rijnkanaal and the dike. It is here that a park is to be constructed, which is intended above all for the use of the inhabitants of the new IJburg estate, which is to

be built in the IJmeer. The park, which will be larger than the Vondelpark, has been given the temporary name, 'Diemerpark'.

In the 1960s and 1970s this land was used as a dumping ground for domestic and chemical waste. The chemical waste was also incinerated on location. At that time, the entire area between the old dike and the IJmeer was extremely contaminated. Because of the risk to public health the Diemerzeedijk was closed and declared a no-go area.

Clean-up and IJburg

The clean-up of the contaminated area was put on the back burner for a long time because of a lack of funds. Things changed when plans for the construction of IJburg were drawn up. 18,000 houses will be built on the islands of IJburg for around 45,000 people. In the interests of the safety of the people who will be living in IJburg from 2001 the Diemerzeedijk is now to undergo a clean-up programme.

The method of protecting people from the contamination is being achieved not by removal of the contaminated ground but by packing this contaminated ground in an isolation chamber. Isolating protective walls will be built around the contaminated area at a depth of at least 20 metres below the new Amsterdam ordnance datum. The side of the area will then be screened off. The protective walls will be placed in an existing layer of clay so that the bottom is also sealed off.

A fresh sealing layer of clay on top of the contaminated ground will complete the isolation chamber. To prevent contaminated water escaping, the groundwater level in the isolation chamber will be lowered. This will be achieved by placing vertical pipes in the ground and pumping the water up.

The contaminated water will then be transported to a water treatment plant.

► Graafwerkzaamheden voor het aanbrengen van de schermwand. Er wordt een diepe gleuf gemaakt, die wordt gevuld met een mengsel van bentoniet en cement. In het hart van dit mengsel wordt folie aangebracht, die zorgt voor de eigenlijke isolatie

(foto: Hollandsche Combinatie Diemerzeedijk)

After the clean-up

The Diemerpark will be part of a chain of green areas between East Amsterdam and the mouth of the Vecht near Muiden. It is therefore to be expected that many of the rare plants and animals, such as the ringed snake, will return to the area. The foliage has now been removed for the clean-up, except for the uncontaminated land between the old dike and the Amsterdam-Rijnkanaal. This marshy area will serve as a retreat for wildlife during the clean-up operation as it will be better suited to wildlife than the area being cleaned up. The number of pools is to be increased to encourage the wildlife.

When the park is constructed in the cleaned-up area attempts will be made to retain the special character of the park and the attractiveness of the area as it was before the contaminated ground was isolated. Because of its isolation the area had developed, in spite of the contamination, into a valuable wildlife area. The slopes and valleys formed as a result of decades of dumping will be retained. The contamination and its consequences will not be

concealed. There is talk of opening up the treatment works to the public and leaving the drains as a visible mark. There will be works of art in the park to serve as a reminder of the area's contaminated past and the (in part) artificial condition of the area.

After the clean-up the area will resemble a large roof garden. The layer of 80 centimetres of clean soil will allow only limited growth and will not support any large trees, as these need deep roots. Grass, herbs and shrubs will shape the landscape. The area will have to be drained artificially to prevent any spread of contamination. Under these circumstances it is very important that rain water be retained. Artificial dry-rivers with an underlayer of agricultural film and clay will be used to transport rainwater to a 6 hectare pond. To promote wildlife the pond will be constructed with islands in it. These are intended mainly for ringed snakes but also for butterflies, frogs and dragonflies. The old Diemerzeedijk, which had almost disappeared as a result of the years of dumping, will once

again be visible in the park.

The new park will be opened up mainly by cycle paths and footpaths, which will also be suitable for roller-skaters.

The park will have a beach, a playing field and 'events' field and a sports park. The facilities, which will be used by a lot of people, will be concentrated on the western side as this is more accessible, including for vehicles.

In mid-2000 a start will be made on the layout of the Diemerpark. Because of the weight of the newly laid layers which are part of the clean-up and because of the reduction in the groundwater level as a result of drainage, exceptionally large subsidence, up to as much as 150 centimetres, is expected.

It will not be until around 2003, once the main subsidence has occurred, that most of the facilities will be definitively set up. The whole park will be completed around 2008.

The Diemerpark is expected to be more than just an asset for Amsterdam. It developed in such an exceptional way during and after the dumping period that it will not take much to turn it back into a rare, valuable green area.

De Auteur

Ruwan Aluvihare, Colombo, Sri Lanka, 1956

- Studeerde landschapsarchitectuur aan de Leeds School of Architecture and Landscape
- Werkte van 1983 tot 1990 voor stadsdeel Amsterdam Noord
- Werkt sinds 1990 bij de dienst Ruimtelijke Ordening aan onder andere IJburg en de Zuidas
- Is de ontwerper van het Diemerpark
- Is gastdocent aan de Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein in Velp, de Technische Universiteit Delft en Leeds University
- Leverde bijdragen aan *Beplanting en beheer* van Heiko Miskotte en *Ecology* van Johan van Zoest en Wendela Tenner

Colofon

Eindredactie

Ferdinand Ex

Publieksvoorlichting en PR dRO

Vormgeving

Marja Hoekstra, Marjan Krijgsheld (basisontwerp) / DRO-VORM

Fotografie tenzij anders vermeld

Mirande Phernambucq, Hans Brons DRO-VORM

Lithografie en druk

Drukkerij Mart.Spruijt bv, Amsterdam

Jaargang 2, nummer 2

mei 1999

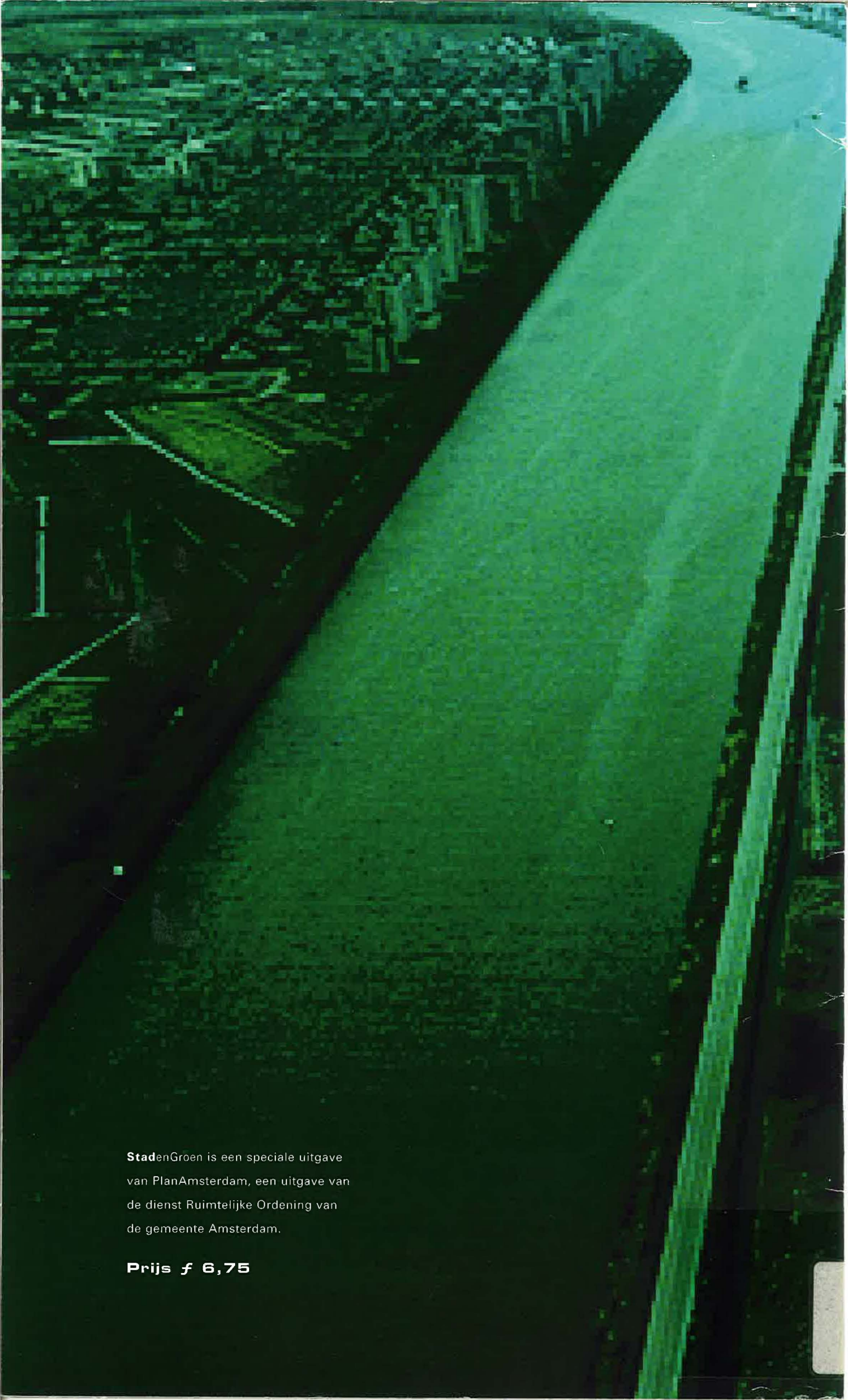
Abonnementen

StadenGroen verschijnt 4 keer per jaar als een speciale editie van Plan Amsterdam.

Voor een abonnement (f 62,- per jaargang voor 4 nummers **StadenGroen** en 12 nummers Plan Amsterdam) kunt u zich opgeven bij de dienst Ruimtelijke Ordening, ter attentie van Ferdinand Ex, Jodenbreestraat 25, 1011 NH Amsterdam (of per e-mail: exf@dro.amsterdam.nl) onder vermelding van uw naam en adres.

GROEN in AMSTERDAM op het internet

<http://www.dro.amsterdam.nl>

An aerial photograph of a wide, green canal in Amsterdam. The canal is flanked by lush green grass and trees. In the background, a small bridge or structure is visible. The water is a vibrant green color.

StadenGroen is een speciale uitgave
van PlanAmsterdam, een uitgave van
de dienst Ruimtelijke Ordening van
de gemeente Amsterdam.

Prijs f 6,75